

A FÖLD kiállítás

MEGNYITÓ BESZÉD IZSÁK ÉVA GEOGRÁFUSTÓL

[DOI 10.35402/kek.2020.3.12](https://doi.org/10.35402/kek.2020.3.12)

Tisztelt Vendégek!
Hölgyeim és Uraim!

Héliosz ma reggel 7.05-kor útra kelt Keletre nővére Éosz a („Hajnal”) nyomán, tüzes szekerét szárnyas paripák röpítették az égbolton, ezen az úton Hémera kísérte végig. A szekeret húzó négy ló neve: Aithón („az ég”), Phlégón („a lángoló”), Piróusz („a tüzes”) és Éóusz („a korai”). Estére elértek az óceánhoz, itt Heszperia jelentette be a szerencsés megérkezését 16.50-kor, majd lovait megfürösztötte, Ő maga pedig pihenőre tért aranyos palotájában.

Ha most kinéznek az éjszakai égboltra, dagadó, növekedő Holdat láthatnak. Február 9-én reggel lesz Holdtölte. A Hold különleges helyet foglal el az emberiség kultúratörténetében. Az ókori egyiptomiak, ókori görögök, rómaiak, s még az amerikai navahók is istenként tisztelték a Föld körül keringő égitestet. Fényességének változása így volt magyarázható a hétköznapi ember számára.

A természet a szabadság birodalma – írja Alexander von Humboldt (1769–1859), a modern geográfia megalapítója. *Kozmosz* (1845) című írásában elemzi a művészet és természet kapcsolatát. Mint írja, amit nem ismerünk, tiszta érzésekkel ábrázoljuk és gyönyörű művészeti alkotásokat hozunk létre.

A Föld kifejezés hallatán manapság elsőként az jut eszébe egy földtudományi szakembernek, hogy Tejútrendszerünkben harmadik bolygóként kerünk a Nap körül.

A Nobel-díjas orvos, biokémikus Szent-Györgyi Albert *Psalmus humanus és hat ima* című versében ötödik imáját a Föld címmel írta. Többek között az alábbi gondolatokat olvashatjuk benne:

*Uram!
Azért adtad a Földet, hogy rajta éljünk,
Megmondhatatlan kincseket halmoztál bensejébe,
Képessé tettél rá, hogy értsük alkotásod,
Könnyítsük munkánkat, megfélezzük az éhezést,
a kórt.*

Számunkra, emberek számára, a Föld maga az élet, a létezés gyönyörűsége. Egyszerre minden és semmi benne az ember alkotta rendszerek – így a tudomány és a művészet is.

Nem tudjuk, hogy a természet változásáról, működéséről szóló történetek mikor hangzottak el először jelenlegi formájukban; de bármikor is, az bizonyos, hogy a primitív életforma addigra már a távoli múltba merült. A görög mitológia meséi nem derítenek fényt arra, milyen is volt az ősi emberiség – de bőségesen rávilágítanak arra, hogy milyenek voltak a régi görögök. Ez pedig számunkra, akik intellektuális, művészi és politikai szempontból is örököseiknek tartjuk magunkat, jóval fontosabb. Nekünk semmi sem idegen, amit tőlük tanulunk.

Az emberek számára mindig nagyon fontos volt annak ábrázolása, hogy hol élnek, milyen állatokkal és növényekkel találkoznak, mitől kell félni és mi az, ami táplálékul szolgálhat számukra. A tér megismerésével egyre többet és többet tudtak a Földről, az őket körülvevő világról. Több tízezer éve barlangok falára rajzolták mindazt, amit ismernek. Az ókori birodalmak vezetői ún. logográfusokat küldtek a távoli, ismeretlen világokba. Ők leírták, lerajzolták mindazt, amit láttak, majd beszámoltak ezekről az új ismeretekről uralkodóiknak.

Ma már ismerjük a teljes földrajzi környezetet, tudjuk, mekkora az a terület ahol élhetünk. Azt is tudjuk, hogy hol nem. Nincs elegendő oxigén a magas hegyekben, vagy a sivatagokban nincs termőföld, ahol megtermelhetjük mindennapi étkeinket. Az emberiség története a földrajzi tér meghódításáról szól.

„Tudományt és művészetet nem lehet egyszerre definiálni, mert nagy dolgok: nincs definíció, mely őket kimerítené. Íme azonban egyik oldaluk: ők a világról való Tudatunk legkincsesebb gyűjtőkamrái, a művészet az érzetek és érzések, a tudomány a belőle leülepedett fogalmak drága gyűjteménye” – írja Babits Mihály 1912-ben a *Nyugat* című folyóiratban.

Az ember felfedező is volt mindig, ahogyan két lábra állt. Kíváncsi volt arra, hogy milyen környezetben él és ebből mit hasznosíthat saját maga számára. Ugyanakkor létezésének értelmét keresve nyomot akart hagyni az utókornak. Létezését, annak körülményeit, magát a természeti környezetet ábrázolta. Így születhettek meg azok a művészi alkotások, amelyek létrejöttükkor ábrázolták az akkori valóságot.

A természet ábrázolásában egyesülhet tudomány és művészet.

Mendöl Tibor geográfus 1932-ben írt tudományos esszéje táj és ember viszonyát elemzi. „Az embert elsősorban önmömege érdekli: idegen emberek egyéniségében és sorsában is a sajátunkkal rokon vonásokat keressük. A művész is a maga egyéniségét zárja bele alkotásaiba, ezt az egyéniséget igyekszünk onnan kihüvelyezni, s örömünk annál nagyobb, minél inkább az egyetemes emberit tükrözi ez, vagyis minél könnyebb benne magunkra ismernünk”.

A fenti gondolatok jegyében szeretném köszönten a kiállítás rendezőjét S. Nagy Katalint, valamint a kiállító művészeket:

Alföldi László
Gábos József
Géczi János
Húber András
Kelemen Katalin
Kováts Borbála
Láng Eszter
Molnár Icsu István
Mózes Katalin
Németh Géza
Székelyi Kati
T. Horváth Éva
Turcsányi Antal
Zsubori Ervin.

Megköszönve munkájukat és gondolataikat, amelyeket számunkra nyitottá tettek, a kiállítást szeretettel megnyitom. Kívánok kellemes időtöltést önöknek!